

restringendū. vt in omnibz recte circūspeditionis modera
cōne pensata: nō videaris supfluus vel avarus **Hec** at oīā
puidēs/caritatis p̄termissio ordiē: liberalitatis tue copias
nō sic effūdas in alios: vt post modū tarde penitēs videarī
egere/ p̄ p̄nā serotina. tandē recoles te p̄tūisse rōnis ordi
nē corde mesto **Cū** fueris felix sp̄t. p̄xim⁹ esto **P̄n** no. ca.
Interdū notis tribuas et suffice notis
Actibi semp̄ eris carus cū diues haberis

De diuersis hominū studijs

Terre ^{cupis} ^{culturas}
elluris si forte velis cognoscere cultus.
in geozgicis ^{p̄ magis noscere studes cupis}
Virgilū legito: qui si mage nosse laboras
naturas illiber ^{describit eas}

Herbarū vires. macer tibi carmine dicit
cōtra alias puincias ^{cōtra carthagineses}

Si romana cupis et punica noscere bella
poctā ^{dei belloz} ^{describit}

Lucanū queras qui martis prelia dicit
aliquā ^{placet ab aliqua} ^{studeudo}

Siquid amare libet vel amari disce legendo
i. iouidiū de arcamādi i. scō si ^{js anm⁹ tibi fit}

Rasonem petito: sin autē cura tibi hic fit
i. p̄ sapiāz q̄ est p̄ciosior cūct⁹ opibz et oēs thezauri nō valent illi cōpari

De sapiens vinas. audi que dilcere possis.
i. remotū ^{tps eternū}

Per que le motū vicys deducitur enū.
p̄sens sis ^{p̄ quā reges regūt et omnia disponunt}

Ergo ades et que sit sapientia disce legendo

Spiritus sancti gracia septiformis/hominib⁹ varia
sue liberalitatis dona distribuēs: ad multipliciter exerci
tationū studia nos inclinat **Alīū** quidē agricultura delcār.

cuius peritiam virgilius in bucolicis veneranter effatur.
Aliū vero arte medicinali pmouet. vt cognitis barbarū
viribus: facilem humanis corporibus exhibeat medicinā
et hanc macer facili carmine patenter ostendit **A**liū histo
riarū/et rerū bellicarū noticia decorat. q̄tū laudis puras
sit: multozū seculozū res scita dignas/memoriter noscere/
et exemplū illustre ad oēm casum pferre? **S**i igitur roma
nozū bellica gesta scire cupias: lucanū punica bella canen
tem studiose legas **S**i quis vero furijs agitatus letalib?
veneree seductionis gymnasiū nititur introire. huius delu
sionis regulas **Q**uidi^o eligiaco carmine declarau^t. **Q**uis
quis aut̄ premittis hijs omnib^o decreuerit feliciter agere:
vitam polire mozū scematibus: et virtutū splendoribus re
dimire: frequentis erudicionis regulis aures inclinet do
ciles: p̄ quas sublimē virtualis eminentie cacumen attin
get. viciozū monstrum deserens sordidum et obscenum.
Per que semotū vicijs deducitur euū **N**ō nouus catho.
Terre culturas quas si cognoscere curas
Ecce tibi maro describit carmine claro
Si image naturas vis cognoscere quoq; curas
Herbarū vires sic macrū q; requires
Q si sudares belli cupis atq; labores
Lucanus dicit que cesar prelia vicit
Si veneris mores requiris et eius amores
Quidiū queris qui carmine dicit amoris
Sed nunc quis erit sapiens qui viuere querit
Assit et bec discat vicijs ne vita faciscat.

Omnibus pdesse nō desinas.

i dignitate positis hōib^o

cōmodare

Si potes ignotis eciam pdesse memento
p̄ vtile ē i inregiē posito p̄ merita et bñficia
Utilius regno meritis acquirere amicos.

Nullū certius reperitur bonitatis iudiciū: q̄ data de
sup distributionis donaria multiplicare q̄ plurimis. ⁊ cō
municatione beniuola liberaliter elargiri. nam et hoc na
ture conditor deus nobis ostendit euidentius et mirabi
lius operat. qui multiplices suarū diuiciarū acervos: nō
in archis tutioribus pessula cupide voluntatis recludit.
Sed magnifica largitate distribuit et effundit. Nam iux
ta scripture testimoniū: solem suū facit oriri sup bonos et
malos. et pluit sup iustos et iniustos. **I**mitans igitur tan
te veneracionis artificem: nedū in amicos ⁊ beniuolos te
studeas prebere beneficiū: nam sic fame preconia et virtu
tis premia consequeris. ⁊ amicoꝝ numero nonnullos sus
cipies in amicos. quos primitus habueras inimicos. **A**li
lius regno est meritis acquirere amicos. **N**ō nou^o catbo
Prosis ignotis et nō solūmodo notis.
Rex est mendicus cui non est vllus amicus.

Non alta sapere cōcupiscas

dimitte secreta

.i. celestia

Mitte archana dei celū inquirere quid sit

tu

altiora te ne q̄sieris d. sapiens

Cum sis mortalis q̄ sunt mortalia cura

Andane ciuitatis politia tūc iustis legibus agit:
et tōnis moderamine gubernatur: cū vnūquodq; entium
sue institutionis met has non deserens: ad altiora se ⁊ sibi
imprudentia non erigitur importune. **N**on igitur contem
dat humane defectibilitatis imbecillitas: supuacue inda
gacionis moueri scrutinio. aut varia curiositate turbari.
vt ad diuinoꝝ secretorū abscondita cupiat aspirare. aut
varijs fallidicoꝝ vel diuinationū suspicijs et sponsoꝝib^o:
aures credulas exhibere. **N**am scripturis diuinis indici
tur: q̄ p̄scrutatoꝝ maiestatis opprimetur a gloria. **E**t ore

pprio veritas in euangelio intonat: non est vestrum nosse tempora vel momenta: que pater posuit in potestate sua.

Hoc etiam indicit cōis animozū conceptio: q̄ is qui in creatione pprio fretus arbitrio: put voluit omnem creature speciem p̄duxit in esse. Sic in eius regimine ac manutenēcia: nullum nature create consilium deposcit adesse. nulla ergo consideracionis indagine: nisi decipias precognitōnis oculum dirigas ad futura. **C**um sis mortalis que sunt mortalia cura. **V**nde nouus catho.

Et secreta poli curas extendere noli

Cum sic tractatur quid sit mortale curatur

¶ Quō mors nō sit timenda

relinque timorē mortis

.s. timere mortē

Inque metū leti. nam fultū est tempore omni.

.s. in omni p̄bit

Cōtra ē **M**ōrāre nouissā tua

Qui mortē metuit. amittit gaudia vite.

¶ **M**ortalis humane vite series/hac cōditiōne stabili terrene conflictionis ingreditur: vt tandem aliquotiens libens vel inuite discedat. **I**n quo quidem agonis examine sic pugnandū est viriliter: sic fortiter dimicandū: quasi momentis singulis deberet huiusmodi preliū terminari. **S**ane illustribus animis hec separatio non est metuenda summo pere. quia iuxta senece sentenciā: hac cōditiōne mūdum intrauimus/vt aliquotiens exiremus. et ideo natura hominis censetur esse/non pena. a cuius generalitatis participio nullus mortalium meretur excludi. **V**irtualis ergo perfectionis integritas. vitam hanc dignitatis prerogatiua nobilitans: future felicitatis primicias degustādo/mortis pauorem abijciat. ne vite presentis inducie/dū cōtinuo timoris mordetur aculeo/transigantur in miseria et in lite. **Q**ui mortem metuit amittit gaudia vite **V**nde nouus catho.

Portis linque metus vt possis viuere letus
Stulticiam seruas si vite gaudia per das

In ira de nullo contendas.

Iratus i. tu passionatus litigare **de re incerta contendere noli.**

Impedit ira animū. pturbat passio rōnē videre **ne possit cernere verū**

Dum iracūdie furor ebulliens: tanq̄ hospes im pb^o
archana mentis inuasit: tunc anima pprio viouata priui
legio/et diris sensualitatis vinculis alligata: recte delibēa
tionis iudicium non admittit. sed potius bella concipit. in
tonat iurgia. et contumeliarum seminaria ore procaci dis
tillat. **A**erū tanto seuiantis discretionis naufragio: nō ex
pedit in consilijs vsurpare deliberacionis officium. seu in
iudicij sentencie calculum promulgare. donec paulatim
relegato rāte acerbicatis hospite: anima tandem propria
libertate potita: in pristina amenitatis tēperiem reparēt.
Aliquin si secus fieret distorto consultationis vocē adde
ret. ac iudicium contumax atqz seuerum **I**ra impedit ani
mū ne possit cernere verum **V**nde nouus catho
In nullis rerū videt iracundia verū
At dubia causa certare neqz sit causa

De sumptū et expensarū honestate

Fac sumptū i. impensas qñ oportunitas req̄rit **dum res desiderat ip̄a**
liberaliter i. vbi. qñ. et qbus. opz

Dandū est aliquid dū tempus postulat aut res

Tanta rebus humanis adheret mutabilitas: q̄ in
hijs nulla potest diutine parilitatis adequatio reperiri.

Qua ppter licet pdigalitat̄is vicium bonis aduerfetur
moribus. nōnunq̄ tñ cū negociorū et necessitas temporis
hoc inducunt: pleno cornu vacandū est sumptibus. et tūc
virtuose aggredieris. de quo alias si deesset casus necessi-
tas: supfluitatis vocabulū reportares. **P**ādum ē aliquid
dum tempus postulat aut res. **N**ō nouus catho
Fac cito qd̄ debes qñ disponere debes
Sed cū debebis. p̄ tempe rem q; videbis.

De sociorū offensioe precauenda

pudore et scādaliū socioꝝ tu .i. occultare nō reuelare
quō sciebant reprehendant qd̄ tibi soli notū fuit

Nō pudeat socios prudens celare memento
Ne plures culpent id qd̄ tibi displicet vni.

Naturalis legis institutio/ cordib⁹ humanis carac-
teris indelibilis annotatione confixa: reciproce caritatis
postulat vnionem. indicens singulis: q̄ in quib⁹ se detestā-
tur offendi: alijs offendiculum non immittant. **P**anc
iustissime ciuilitatis legem uehementer impugnat̄ beriso-
res et inuidi. qui sui pprij reatus palliantes malicias: con-
tra pximorū culpas detractionū armant aculeos. et irrisi-
onis iaculis aliene fame preconij lacerant et impugnant.

Pone igitur custodiam ori tuo. et ne omnibus odio-
sus appareas scandalizatis proximis: linguā maliloquaz
prohibe et premuni. **N**e plures culpent id quod tibi dis-
plicet vni. **V**nde nouus catho

Prudens celabit q̄ amicis turpe putabit.

Nam culpent plures qd̄ solus pandere cures

Mediocribus contentus esto

etherē. valde vtile in vita. ne qd̄ nimis **O**ratius **T**uta et puula laudo

Quod nimū est fugito. puis gaudere memento

secura ē magis paruo nauigat

Tuta mage puppis modico q̄ flumine fertur.

Nature sagacis & siderata temperies/que iuxta quē
dā sapientem paruis minimisq; cōtenta est/omnē supflue
curiositatis voluptatē denegatz abbozret. vt nec in corpo
ris ornatu pompositas: nō in gestu vltuositas: non in fer
culis gulositas: nec feralis timiditas appareat in cōuictu.
Si secus egeris: limites moderate rōnis excedēs: homi
nibus cōstitues scandalum virtutis exiciū. ne nouissime te
reperies aduersarium tibiipi. **A**mplioza ergo et maioza
te iuxta sapientis consilium ne quesieris. et abusus rotan
te fortuna ruīnam furtiue desolacionis adducat. sz paucis
leta mente contentus: eo magis vttere quo in exiguo flumi
nis alueo securius nauigatur. **L**uta magis puppis est mo
dico que flumine fertur **V**nde nouus catho
Tu modicū speras nimīū fugiendo repellas
Sit secura magis in paruo flumine nauis

Ex iniquitatib; prosperari nō confidas

valerius Lento quidē passu deus ad vinctā pcedit

Nolo putes prauos homines pccā lucrari
p aliquot tpa occultā manifestantur

Temporibus pccā latent et tempore patent

Si diuine dispensationis series: nullis humane con
siderationis inclusa limitibus attendatur efficacius: et cre
bre speculationis oculo ppendatur: nullam ingētioris ad
miracionis dubietatem reperies: q̄ considerato vite pre
sentis stadio: nonnulli laxatis frenis lasciuie: p areā pprie
voluntatis aut verius voluptatis excurrunt. vacantes oci
is/teterrimis implicati desiderijs/nichil licitum/ sed om
nia ad libitum facientes. **E**t hīj quidem vt in plurimū sub
limātur honoribus: iocūdantur diuicijs **E**t in totius hu
mane congratulacionis gloria p̄sperantur **N**ex imp̄scru
tabilis p̄celse diuinitatis oculus attingens a fine vsq; ad
finem fortiter. dum solite longanimitatis patientia laurea

tus tot largifue liberalitatis donaria senserit ingrati-
tudinis demersa naufragio: et debitis officiorū carere stipen-
dijs: ac peccatorū animū ad tantam deuenisse uelantiam:
vt sui largitoris immemor: presumptiua temeritate seduc-
tus. suis acerbat meritis. quod reuerenter offerre debue-
rat donatori. mox tantis iniuriarum conuicijs exacerbata
diuinitas: abiecto pro te late patientie clipeo: vt in tāti re-
atu sceleris/nec patientia victum. nec beneficijs emollitū
gladium districte seueritatis exacuit. ⁊ cōmutans iusticiā
in iudiciū: vbi peccator longioris vite mora: et desiderijs
anime sue temerarie credulitatis voluntate confidit. repē-
tinus interitus supueniens omnē optate p̄speritatis termi-
nū intercludit. **Et** iustissimo quidem equitatis iudicio a-
gitur: vt qui indultum tempus ad ueniam. ad diuine ma-
iestatis iniuriam reuertit. extrema sue vite tempora careāt
beneficio creatoris. // **Et** hāc diuine animaduersionis
regulam: omnes filij adam meticuloso mentis scrupulo:
ante cordis oculos frequenter statuunt. et in sue memorie
secretarijs diligenter exarant **Temporibus peccata latēt.**
et tempore patent **Vnde** nouus catho-
Absit opinari p̄auos pccā lucrari
Primo se celant pccā deinde reuelant

// De homōcionibus

Stattus Maior in exiguo regnabat corpore virtus

Corporis exigui vires contempnere noli.

et prudentia ille pius lucet .i. vires corporales

Consilio pollet cui vim natura negauit

Spinarum preacuta densitas/rosei floris amenita-
te letatur. et testea nucis duricies nuclei dulcedinem p̄u-
denter abscondit. **Et** nōnunq̄ lutea vasa figuli p̄ciosis
aromatibus pfundūtur **Sic** p̄ sepe humane generationis
abiecta corpora: indecora: effigea membrorum compōne

difformia: insignioris anime titulis decorantur. / **D**oro
 ro huius iacturam dispendij sapiens breui dolore compen-
 sat. Nam dum in subiecto hominis sapientia presidet: vir-
 tus obsequitur: et ratio tanquam familiaris vernacula comita-
 tur: corporee molis pauperiem non lugere expedit. Nam
 ancille deformitas in patrifamilias domo toleratur facili-
 me. vbi domina immensi decoris scemate radiauerit. **C**o-
 filio pollet cui vim natura negauit. Vnde nouus catho-
 licus. Ne reputes viles in paruo corpore vires
 Ingenio pleno fors viribus extat egeno.

Maiori cede. etiam pari et quicquid inferiori

noueris in roboze vel fortitudine sp. illi
Que scieris non esse parem tibi tempore cedi
 qui victus fuit vinci

Victorem a victo supari sepe videmus.

Incorpulibus exercitijs in collationibus et studijs:
 non semper expedit potentiozem/victorie prerogativa poti-
 ri. sed nonnunquam posterozem se fingere in certamine/qui p-
 oz poterat inueniri. ne dum semper in alios dominacionis
 imperium vendicare nititur: interdum exosus pluribus et multi-
 pliciter prouocatus: eo succubat vilius/quo a victo fuerit
 supatus. Et hoc vincendi genus retrogradum nos oes generaliter
 videmus. **V**ictorem a victo supari sepe videmus? Vnde no. catho-
 licus. **S**pernere tu noli quin cedas sepe minori
Et qui victorem tenuit iam victus honorem

De omni contentione fugienda

amicum tuum litigare
Adversus notum noli contendere verbis
 maxima discordia sicut ignis crescit ex lignis
Ius minimis verbis interdum maxima crescit

Ignis materialis facili palearū adustione succenditur. cui si lignorū struem crebra repetitione frequenter apponas: in atrociam flammarum indelibilem conualescit. Sic in amicorū conuictu modica iniuriose vocis semina in contumelias pullulant. vinculis amicicie perpetuo dissipatis. et hoc malo nichil sapienti detestabilius: vt thezaurus incōpabilis summi laboris artificio conquisitus: rumusculis vnus momenti depeat. et puocata iniurijs amicitia iā in amicū gladiū hostilitatis acuit dū crudescit. **N**is minimis v̄bis interdū maxima crescit. **V̄n** nou⁹ catho De verbis paruis crescit lis vsq; sub armis

De fuga inuidie

cū magna diligentia

Inuidiam nimio cultu vitare memento

inuidia

inuidiā

pati

graue

Que si non ledit. tñ hanc sufferre molestum

Pusillanimitate dep̄ssa pauperies / psperitatis indigna / et emula honestatis: dū aliene psperitati dolenter inuidet: p̄mos in semetip̄a pprie malignitatis aculeos experit. **N**ō enim diuine legis impio vlla sanctio rep̄it equior: q̄ iniquitatis artificem sue inuētioms legibus interire. **A**nxiatur equidē senticosi liuoris affectu. et attēdit aliq̄s psperari suas reputans iniurias. **E**t quicqd̄ alteri p̄conātis fame cōtigerit: reputat sibi noxiū et infestū. **Q**ue si nō ledit tamen hanc sufferre molestum. **V**nde nouus catho. **I**nuidie cultū fugias carissime multum. **M**entem liuorēdit si non intempore cedit

De sortilegijs et diuinationibus

facere

sortilegio

Quid deus intendit noli p̄quirere sorte

facere p sua sapiam .i. sine tuo consilio

No statuit de te. sine te deliberat ipe.

Si diuine maiestati latrialis reuerencie obsequium prebere studeas: tante supstitionis macula a tue voluntatis affectibus secludatur: vt diuine voluntatis aut dispositionis circa futura contingentia onerosus explorator ex istas. ne in illud maledictu moysayce legis icidas **B**estia que tetigerit monte lapidibus obruetur **S**eu in illud cominatoriu sapientis **C**ontemplator maiestatis opprimef a gloria **Q**uod enim amplioris demetie reperitur iudiciu q vile patrifamilias mancipium/et eius redemptum numismate: et speciali gracia manumissum/ in tantam presupcionis erigatur arrogantiam: vt parilitatem dominacois aspiret. anbelans inuito domino/ vt secretarius conscius habeatur. **N**erumptamen nonnulli mortaliu/ eo deteriorius quo contumacius iugum deitatis abiciunt: ou abusu siue mentis proteruia ydolatrie vesaniam simiantes/ magos consulunt et ariolos. caracteribus et figuris intendunt responsis demonum/ et phitonum stridoribus veritatem coniciunt futurozum **A**lij vero ex garritu auium/ et extoz intuitu/ a motu membrozum/ et a mulierularum aspectu/ ab igneis pyramidibus/ ab aquaru gurgitibus/ a lineis manuum/ noticiam decerpere moliuntur. in diuine maiestatis iniuriam seminarium reuocantes ydolatrie/ et contrarias criminose affectiones assequentes. **V**nde nouus catho **Q**uid deus ipe velit cur fors tua discere querit. **T**e sine disponit quicqd tibi reddere nouit

**De animi fortitudine in aduersis
et iniquis iudicijs obseruanda**

Si quis amicari vult et se sociari.

Non fortunā tantū querat sed more beatū

Litem ne renoues.

discordie añacte post pacē scām renouare

Litis preterite noli maledcā referre

habitas iā scptas renouare est

Post inimicitias iram meminisse malorū

Flebilis beluarū atrocitas leuissime concitatur iniurijs: nunq̄ pristine lesionis iniuriam derelinquens. **N**o-
mo vero nature solemnioris artificis procreatus: dū loco
rationis astringitur indefinenter: āpliato discretionis pal-
lio/sine causis vrgentibus conturbatur rarius/et celerius
mulcetur. q̄ si semel accepta iniuria consueuerit prioris ira
cundie morsus repetere: et pacis catenam dissoluere ma-
lignitati subscribitur et creditur indecorū. **P**ost inimici-
cias iram meminisse malorū **V**nde nouus catho-
Quisq̄ sit oblitus litis iam factus amicus.

Nam memor irarū nullus est homo preteritarū.

De laude et vituperio pprijs.

q̄ laus ppria fordet

vituperaueris tu

Non te collaudes nec te culpaueris ipse.

stultos

vana

Hoc faciunt stulti quos gloria vexat inanis.

Philargeria pomposa ventositas: aure ventilabro
blandientis illecta: proprijis seducta iudicijs: dū sue pbita-
tis merita indebite cōsiderationis mensura ppendit: a rō-
nis tramite deuiat et oberrat. dū enim se supra se ampullo-
sa temeritate sustollit: magnificorū actū excellentiam v-
surpat. **E**t dum exterius vox preconia ipa merita dolent-
ter absentat: tunc ostentator immerite laudis/emulus.

multiflue commendacionis: titulis sibi laudis pzeconium
solemnizat. **N**erum hec pestifere seductionis eo pzecca-
uenda diligentius: et ab agro conscientie maturius ppe-
lenda: quo ingratitude cōtagiata veneno: in offenso di-
uine maiestatis attemptat. quam absorbet cecitatis fouea
profundissima et immanis. **H**oc faciunt stulti quos gloria
vexat inanis **V**nde nouus catho

Laudem vel culpā sibi quisquis donat iniquā.

Conuenit hoc vanis quos gloria vexat inanis

De moderata passionū dispensacione

acq̄sitis p̄ labore vel industriā impensa

Utere queſitis modice. dum sumptus habundat.

i. cōsumitur p̄uo tpe acq̄sitū est

Habitur exiguo q̄d ptum est tempore longo.

Si pflante borea: et aquilonis vehementia conspirā
te: protensis velis/ac nauigio libero in altum pelagus sca-
pham impegeris: secuturi naufragij discrimina n̄ euades.

Sic conformi parilitatis exemplo: dum exigua dotat^o
substātia/sumptus multipharios exercere contendis: de-
bilitato ptinus fundamento tue psperitatis: serenitas su-
bitam corruet in ruīnam **E**t dum pprie fatuitatis experi-
eris stipendia: derisionis patieris ob pbrium. **A**d future
quidem paupertatis inopiam: famosa constituo domici-
lia. dum cotidiani victus peculiū sine augmenti beneficio:
ablatione cōtinua detraho et emungo **H**abitur exiguo q̄d
partum est tempore longo **V**nde nouus catho

Parū dispensa cū possit crescere mensa

Purat namq; parū nimis vsus diuiciarū

Secundū locorū ac tpm variacio- nem te diuersum exhibeas.

finge te insipientē .i. loco et tempe oportuno

Insipiens esto. *Dum tempus postulat aut res.*

insipientiā fingere .i. vbi et qñ opz

Sulticiā simulare loco. prudentia summa est

Si recte deliberationis cautela huāno cōductū mo-
rem geras: te exhibere festines nō vniformem pformiter:
sed difformiter vniformem. **D**um enim sapientū p̄sisto-
rijs/aut senatorū consilijs/interesse contigerit: tūc grauita-
te fungendū est. et iocūditaris relegato tripudio: cōuenit
maturitatis folio stabiliri. **C**ū vero studiosi laboris re-
legato discrimine/cohabitantiū multitudine ludicra recrea-
cionis solacia: in laboris premiū p̄sequitur: tūc fas erit in
disciplina moderationis attenta grauitate iocositatis so-
lacia misceantur. **E**t quāto p̄ loco et tempore in hijs ridi-
culorū gestibus te vberiorē prebueris: tāto amplioris pru-
dentie cōsequeris preconia. **N**ā huiusmodi virtualis mo-
deratio: censeat actualis vite ductrix pariter et alumna.

Sulticiā simulare loco prudentia summa est. *Vñ nou⁹ catho*

Te stolidū finge qñ res ammouet inde.

Esse loco stulū fit sepe vtile multum

De fuga luxurie et auaricie Declinatione

fornicationē adulteriū eē

Luxuriam fugito simul et vitare memento

qz vitā abbreviant coitus et cura nimia

Crimen auaricie. nam sunt contraria vite

Celebris fame titulos/et virtualis coassistentie iu-
bar rutilans/sibi desiderans coaptare: veneree dominati-
onis nephandū imperiū: et formidande cupiditatis ambi-
tum/declinare festinet. **N**am si quis tam artissime ser-
uitutis compedibus semel fuerit alligatus: libertate pro-
scripta toti viciorū collegio vectigalia seruitutis adijciet.
vilissimo tamen caractere notatus infamie. **C**rimen auari-

cie nam sunt contraria vite **V**nde nouus catho
Non eris auarus nec eris tu luxuriosus

Omni spiritui non credas

aliqua narranti tibi

Noli tu quedā referenti credere semper

pua danda multiloquio raro deest pccm

Exigua est tribuenda fides qz multi multa loquūt.

Sagax nature discretio/mirando presagio mores in
struēs: humano corpori duplex auditus organū stabiliiuit
p hoc patēter insinuans hominibz: debere auditu pcipere
plurima. assensu vō recipe pauciora. **M**undū lingue vō
lubilis loq̄citas: emula et ignara certitudinis/moze arūdi
nis agitate: ad omnē ventū garrulitatis impellit. falsitatis
circūamicta pallio: hospitem suū falsa credulitate seducit.
Et dū falsitatis premicie rumores: crebra repeticione suc
cedunt: ventose mendacitatis arguūt. et in actorē suum si
nistre opinionis dispendia machinantur **E**xigua ē tribue
da fides qz multi multa loquūtur **V**nde nouus catho
Raro credatur cuiq̄ si multa loquatur
Vnde relatori tu semp credere noli

De immoderata vini sumptione

.i. si inebriatus fueris .i. nō teipm excusabis

Nō potu peccas ignoscere tu tibi noli

nā vt ait scriptura **O**mnis creatura dei bona

Nam nullū crimen vino est sed culpa bibentis

Tergiusatrix hūane abusione temeritas: licet innu
meris obnubulet erroribz: **I**n hoc tñ pcipue patrociniū
sue viciositatis assumit: q̄ a rebus creatis/que iuxta scrip
ture testimoniū a summo artifice facte sunt optime/nō sine
creatoris iniuria/sue transgressionis maculas cōmentat.
Nā cū hoies veneris detinent voluptatibus: violentū na

ture causant impulsum. Si vero castrimerialis ingluuies eos vehementer obsederit: adeo ut plepe noctes patiantur insompnes: in calicibus vacuandis/ebrietas crapula delibuti: liquoris fauos replicas sue turbacionis materia assuerat. Et hii oēs agitati spū insipientie errauerūt in mō nō in via. Nā libero arbitrio volūtatis attento/qd̄ indifferenter se exhibet ad veritum et concessum/nulla poterit delinquentie macula creaturis adijci. que macula sola et insolidū remanet in arbitrio cōmittentis. Nam nullū crimen vino est sed culpa bibentis. Vnde ovidius.

Terra tibi a nobis dabitur mensura bibendi
Officiū prestent mens qz/ pedes qz suū Vñ quidā
Si bacho/veneriqz vacas/ qui cetera subdis
Sub iuga venisti/ libertas tunc perijqz

**Secretū tuū fideli socio: egrotū
corpus cōmitte perito medico**

secretū

cōmenda secreto amico

Consilium archanū tacito cōmitte sodali

curacionē corporis egroti

cōmenda experto

Corporis auxiliū medico cōmitte fideli

¶ Damane nature species/ dissimili copulata cōiugio: aie et corporis contrahit vnionē: et vtriusqz incōmodis creatrix natura puidit. ne crebre fatigacionis baculo hoies frequēter attriti: in desperacionis foueā laborētur. et aie qd̄ in pcurādo solacio amicitie federa prudēter aptauit. qb̄ alternatim cōmunicatis mentis angarijs: mutue solacionis stipēdijs demulcemur. ¶ Si vero corporales molestias experiri cōtingat: medicorū peritiā cōsulendā censuit. qui herbarū virib̄ et pigmentoz virtutibus nature dampna refartit. quos honorari scriptura cōmemorat sicut refert nepotulus patrueli. Corporis auxiliū medico cōmitte fideli Vnde nouus carbo

Res occultande tacitis sunt participande.
Si non vis ledi medico tu crede fideli

De cōstanti pposito in aduersis

^{i. aduersas fortunas} ^{paci} ^{impacienter}
Successus indignos noli sufferre moleste
^{cōcedit sp. pspira} ^{hōibus} ^{p grauiorē ruina}

Indulget fortuna malis vt ledere possit

Si fortune senientis asperitas/te valida turbacione concusserit: non te subito moueat subire turbacionis impulsus. sed ppria demeritorū facinora reminiscens: a diuine bonitatis iudicio hoc retributionis iudiciū censeas pcessisse **S**upra quidem equitatis hoc iudicio seueritatis: in presenti gladiū discretionis obijcit: vt vexatio tribuat intellectū. re pbis vero et a filiorū numero/perpetui anathematis diuisione seclusis: mundane pspiritatis fouet subsidio. tanq̄ meritorū vacuis ac vili remuneratis numismate. quos tamen in sorte hereditatis ppetue. et in numero filiorū agnoscit. **I**ndulget fortuna malis vt ledere possit **V**nde nouus catho

Prauos successus noli tu ferre molestus.

Sepe mali florent vt post sua gaudia plorent

De prouidentia

^{lōge pvide q̄ future sunt} ^{has aduersitates} ^{pacienter}
Prospice qui veniunt hos casus esse ferendos
^{iacula p̄uisa min⁹ ledūt} ^{oē quod}

Nam lenius ledit. quicquid prouidimus ante

Docent nos salomonis eloquia: vt palpebre dirigāt gressus nostros. **E**t iuxta poetarū carmina iam bicipitis imitetur effigiem: qui priora conspiciens posteriora non negligit. ad fortune iacula mentis oculos diligenter oppone. vt dū forsan in posterū prosperis recedentibus: et adū

sa forte secuta: in gladiū durioris casus impegeris: mode
ratori mente sustineas: que pueniunt animo preudente.
Nam leuius ledit quicq̄o preuidemus ante **Vñ no. cath.**
Nam fero iacturā leuius quā cerno futurā
Res in p̄uisa non bene ledere visa

De mentis cōstantia in casib⁹ aduersis.

in aduersis fortunis

p̄dere

Rebus in aduersis animū submittere noli

Exopus Spem decet amplecti spes est via p̄ma salutis

Spem retine. spes vera homiē nec morte relinquit

Si fortune seuiantis tue mentis hospiciū inuasit: aut cōcussus corporee molis angulis, ferali p̄rimet demēcie: nō idcirco mētis cōstantia muro vallata fortitudinis: in foueā desperationis accedat. sed clipeo confidentie fortioris armata: oēs equanimiter fortunioꝝ tempestas exspectet. sup̄stite quidē in animo spei anchora: q̄tūcunq; seuiat mundus: freudat hostis: impetus fortune terreat: nō preualebunt aduersarie potestates. nō ob hoc tante solio i tatis fundamentū corruet spes quidem indissolubilis, nullo machinationis ipetu te derelinquit. **Spem retine spes vera hominē nec morte relinquit** **Vnde nouus catho**
Nemo malis cedat ne desperatio ledat
Omnia spes vincat nec nos quoq; morte relinquat

De utiliū rerū custodia.

utilem a tremouere

Rem tibi quā noscis aptam dimittere noli.

in p̄ncipio .i. p̄sp̄era in fine fortuna ē aduersa

Fronte capillata post hoc occasio calua

Si necessarijs vsib⁹ quicq̄o oportunū tibi cōtigerit possidere: nō p̄ te faciliter in alterū trāsserat. ne cū necessaria tibi desint in tate paupertatis laborintū repente subeas.

pdigalitatē libidibrio maculatus. Pū enim substantie par-
tem imprudenter abigis: tota successiue defluit. constitue-
tus in proxima in paupertatis menibus et in valis. **F**ronte
capillata post hec occasio calua. **V**nde nouus catho-
Fronte capillata bona res non sit re. pbata
At maneat illi quos dimisere capilli

Attende pñtia. futura pvide

qd est in pñti vide sepe .i. qd futurū est

Qd sequitur specta qd inuenit ante videto

sequere janū bifrontē frequēter videt añ et retro

Illum imitare deū partē qui spectat vtramq;

Moderatricis prudentie cacumen circūspeditionis
oculo meditari studeat presentia et futura. sentencie vene-
rabilis senece non immemor sic dicentis: **S**i prudens est
animus tuus tribus tēporibus dispensetur. pñtia ordina-
futura pvide. /z preterita recordare. **A**lioquin si actuum
preteritorum obliuiosus exiteris: nullius experientie re-
gulatus industria: in agendis tuis claudicans/ nullo certi-
tudinis fundaberis fundamēto. et si futuroz cautelās nō
adiicias: futura periculoz nō euades discrimina. **R**eplen-
tās igit iā biformis pñtia considerationis effigiem: visum dirigas
vtrōbiq; **I**llū imitare deū qd pñtia spectat vtrāq; **V**nno. ca.
Rem precedentē videas et cerne sequentem
Bifrontem ianum fieri nō predico vanum

De pprie carnis gubernatione

famior

viuas

sobrioz in potu et cibo

Fortior ut valeas interdū partior esto

sp. corpis. qz natura paucis est cōtenta exercitia v̄tutū

Pauca voluptati debentur plura saluti

Racionis imperante dominio: humane carnis man-
cipium/ placabili frugalitate letatur. quod si ex industria

pcuretur: excessiua saginari dulcedine: jā sue dure castriū
rabie belli audebit inflamare. Sed p paucis et tenuib⁹ hō
mo exterior contentus stipendijs: interiorē studeat sciē
ciarū ac virtutū exercicijs saginare. horrore dignum repu
tās ancillā presidere domine ac dnām famulari subseruie
do quidē vicijs/et p scribēdo sapientie virtuti. **P**auca vo
luptati debentur plura saluti. **V**nde nouus catho.

Partior esto cibus et sic tu fortior ibis
Mult salus multas paucas res ipa voluptas

Plurimorū sententiā nō inuidas solus

sententiā vel decretū cōitatis.

.i. tu solus

Judiciū populi nunquā contempseris vnus.

.i. ne displiccas omnibz

p ppriā opioionē

Ne nulli placeas dū vis contemnere multos.

Adultorū et sapientū sententiā calculo ap pbatā: te
mere cōtrarietatis obice/nō repellas. ne aura supbe vani
tatis impulsus: prudentie tue modū nō statuens: sed te tol
lens in aera: aliorū sentencias paruipendas. tante siquidē
presumptionis: abusus odiose contentionis sagittas. et ex
cogitatos derisionis stimulos pcurrit et adultos. **N**e nul
li placeas cū vis contemnere multos. **V**nō nouus catho

Nunq̄ tu multos debes contemnere vnus
Nam nulli placet qui solus obicijt omnes.

De futura beatitudine cōsequenda

.i. pncipaliter qđ precellit oīā sollicita^o sanitatis.

Sit tibi precipue qđ primū est cura salutis

q̄ semp bona sunt vituperes qñ ppter tuū malū regimen

Tempora ne culpes cū sint tibi cause doloris.

Perfectionis hūane felicitas/que sblimi bonitad ex
istēcia collocat/seruetiori captef desiderio. z hira pseruet

diligētius. nā totius humani desiderij. apicem p̄p̄bendit.
¶ Verūptamē si nr̄e erumnose labilitatis mutabilitas: va-
rijs p̄pellat incōmodis: et multipbarijs tribulationū do-
loribus atteratur: nō ob hoc liceat in murmuratorie lamē-
tationis voces erūpere. nec tempoz malignitati tribuere.
ea iusto moderamine statuerūt diuinitatis archana plena
sapientie et decoris. **Tempora ne culpes cū sint tibi causa**
doloris **Vnde nouus catho**

Prima sit in cunctis semp tibi cura salutis
Tempora nō flebis si corpus forte dolebis

De somniorū fantasmatibus

nocturnas visiones .i. ipe homo sperat
Somnia ne cures. nam mens humana q̄d optat
.i. somniū et visionē p̄ somniū.

Dū vigilat. sperat p̄ somniū. cernit idipm

¶ Nocturne visionis fantasmata: q̄ diurne cogitacōis
affectatas ymagines representant: abolitis repleta miste-
rijs nō cōfidas. **Nā si ea futuroz euentū vaticinari p̄sa-**
giū curiosa putacione cōtēderis: nō sine diuine maiestatis
iniuria: diuinationis nota cōtaminatus censeberis. Sane
ad eandē sup̄stitionis sp̄m ardentē referas laruas. som-
nia et lemures. Somnia ne cures. Vñ nouus catho

Somnia ne cures nā fallunt somnia plures
Sollicitus durat qui frustra somnia curat

Documentū vite regularis

optas morale
Hec quicūq; cupis carnē cognoscere lcoz
documēta moralia aptissima humane
Hec precepta querat q̄ sunt gratissima vite.
¶ Viciosi cōuictus declinare volēs naufragiū: et v̄tuose
habitudinis iocūdis indui vestimētis. ad sequentiū p̄cep̄